

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı		AZLL 105, Azərbaycan ədəbiyyatı, 3 kredit, 6 AKTS
	Departament		Dillər və ədəbiyyatlar
	Program (bakalavr, magistr)		Bakalavr
	Tədris semestri		2026/2027-cı tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim(lər)		Fil.ü.f.d. Gülnar Məmmədova
	E-mail:		gulnarm89@mail.ru
	Mühazirə otağı /Cədvəl		
	Məsləhət saatları		Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxtda
Prerekvizitlər	yoxdur		
Tədris dili	Azərbaycan dili		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	1. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi: 6 cildə. I c (Ən qədim zamanlardan XIV əsrə qədər). – B: “Elm”Azərb. M. Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutu nəşri, 2004. – 706 s. 2. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi: 6 cildə. II cild. (XIV – XVII əsrlər) – B.: “Elm” AMEA Nizami adına Ədəb İnstitutu nəşri, 2004, – 706 s. 3. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. 6 cildə. III c. – Bakı, 2009, 4. Cəfərov N. Klassiklərdən müasirlərə. – Bakı, “Çaşıoğlu” , – 2004, – 272 s. 5. Əhmədov B. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı. Bakı, – 2012. 6. Qarayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı: XIX və XX yüzillər. Bakı, – “Elm”, – 2002, – 740 7. Qasımlı F. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı. Bakı, – 2017, – 552 s. 8. Nəbiyev A. Azərbaycan xalq ədəbiyyatı. I hissə, – Bakı, – 2009, – 610 s. 9. www.anl.az. Milli kitabxana 10. https://klv.az/ Xəzər Universitetinin ədəbiyyat saytı 11. Www.kultaz.com Mədəniyyət və ədəbiyyat portalı 12. https://kulis.az/ Ədəbiyyat, mədəniyyət və incəsənətə dair sayt 13. www.lit.az. Ədəbiyyat saytı 14. www.kitabxana.net. Elektron kitabxana 15. https://senet.az/ Mədəniyyət və ədəbiyyat portalı 16. www.alatoran.org. Azad Yazarlar Ocağının saytı və eyni adlı dərginin e – variantı.		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	Praktiki tapşırıqlar	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix / son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Fəallıq		5
	Quiz 1		5
	Quiz 2		5
	Davamiyyət		5
	Layihə		10
	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Kursun təsviri	Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kursunda ən qədim dövrlərdən başlamış müasir dövrə qədər Azərbaycan ədəbiyyatının tarixi inkişaf mərhələləri, xalqımızın mədəniyyətində mühüm yeri		

	olan görkəmli şair və yazıçıların həyat və yaradıcılığı öyrənilir və onların yaratdıqları bir sıra ədəbi əsərlər təhlil olunur.
Kursun məqsədləri	Azərbaycan ədəbiyyatı kursunun tədrisində məqsəd Azərbaycan ədəbiyyatını tələbələrə sevdirmək, tələbələrin qədim və zəngin ədəbiyyat tariximiz haqqında bilgilərini dərinləşdirmək, tələbələri ən qədim dövrlərdən başlamış müasir dövrə qədər Azərbaycan ədəbiyyatının tarixi inkişaf mərhələləri ilə tanış etdirməkdir. Tələbələr Azərbaycan ədəbiyyatı ilə Azərbaycan tarixi, mədəniyyəti və incəsənəti ilə əlaqəli şəkildə tanış olacaqlar. Şair və yazıçıların yaradıcılığına aid mühüm ədəbi nümunələrlə tanış olan tələbələr bədii əsər təhlili, əsərin ideyasının müəyyənləşdirilməsi, mövzu ilə əlaqədar müzakirələr aparmağı və sərbəst mühakimə yürütməyi öyrənəcəklər. Tələbələr öz mülahizə və mühakimələrini bildirmək üçün mətn tərtib etməyi, fikirlərini bədii əsərdən gətirilmiş nümunələrlə qüvvətləndirməyi öyrənəcəklər. Fənnin tədrisində qarşıya qoyulan məqsədlərdən biri də tələbələrdə bədii-estetik zövq formalaşdırmaqdır.
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Azərbaycan ədəbiyyatı fənnini öyrənərkən aşağıdakı nəticələr əldə olunur: FTN 1 – Tələbələr ədəbi-bədii nümunələri təhlil edir, əsərin əsas ideyasını müəyyənləşdirir; FTN 2 – Tələbələr bədii əsərləri mövzu və ideya baxımından müqayisə edir, əsərin aktuallığını qiymətləndirir; FTN 3 – Tələbələrdə bədii-estetik zövq formalaşır; FTN 4 – Müasir ədəbi prosesi hərtərəfli öyrənmək və təhlil etmək bacarığı əldə olunur; FTN 5 – Tələbələr yazılı və şifahi şəkildə mətn tərtib edib öz mülahizə və mühakimələrini əsaslandırır, fikirlərini bədii əsərdən gətirilmiş nümunələrlə izah edir.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Fəallıq. Fəallığa görə verilən bal tələbənin dərslərdə davamlı iştirakına, mətnlərin təhlili zamanı nümayiş etdirdiyi fəallığa və əlavə elmi və tədris ədəbiyyatlarından istifadə etməsinə əsasən müəyyən edilir. Bundan əlavə, qiymətləndirmə prosesi tələbənin mövzular üzrə araşdırma apararaq əldə etdiyi bilikləri dərs prosesində tətbiq etməsi nəzərə alınmaqla həyata keçirilir. Davamiyyət. Üzürsüz buraxılan 2 dərs üçün 1 bal çıxılacaq. Quiz. Quizlər test və klassik formada verilir. 5 bal ilə qiymətləndirilir. Aralıq və final imtahanından əvvəl keçirilir. Layihə. Tələbələr seçilmiş mövzu üzrə qrup şəklində layihə hazırlayacaqlar. Layihə tələbələrin tədqiqat, yaradıcı və praktik bacarıqlarını nümayiş etdirməyə xidmət edəcək. Layihə çərçivəsində yaradıcı video, podkast (audio və ya video formatında), rollu oyun, səhnələşdirmə, poster, infoqrafika və digər yaradıcı fəaliyyətlər hazırlana bilər. Layihə 10 ballıq sistem üzrə qiymətləndiriləcək. İmtahan haqqında: - İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən başqa mənbələrə də müraciət etmək lazımdır. - İstifadə ediləcək ədəbiyyatın bir qismi tərəfimizdən təmin ediləcəkdir. - Aralıq və final imtahanlarının hər ikisində suallar test və klassik formada verilir. - Final imtahanında suallar aralıq imtahanından sonra keçilmiş materialların əsasında tərtib olunur. Generativ Süni İntellektədən (GSİ) istifadə qaydaları Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi fənninin tədrisində generativ süni intellekt (GSİ) alətlərindən yalnız tələbənin öyrənmə, tədqiqat və fərdi inkişaf fəaliyyətini dəstəklədiyi, onun müstəqil düşünmə, yazma, təhlil və kommunikasiya bacarıqlarını əvəz etmədiyi hallarda

məqsədyönlü, məsuliyyətli və şəffaf şəkildə istifadəsinə icazə verilir. GSİ fənn üzrə bilik və bacarıqların mənimsənilməsinə köməkçi vasitə kimi istifadə edilə bilər, lakin tələbənin özünün formalaşdırılmalı olduğu fikir, arqument, təhlil, mətn və yekun nəticələri əvəz etməməlidir. Tələbə GSİ-dən istifadə etdiyi halda bunu təqdim etdiyi müvafiq iş və ya materialda açıq şəkildə bəyan etməli, istifadə etdiyi GSİ alətini və ondan hansı məqsədlə yararlandığını göstərməlidir. GSİ-dən istifadənin gizlədilməsi və ya GSİ tərəfindən yaradılmış məzmunun tələbənin müstəqil işi kimi təqdim edilməsi akademik dürüstlük və şəffaflıq prinsiplərinin pozulması hesab olunur və tələbə bu pozuntuya görə universitetin müvafiq qaydalarına əsasən məsuliyyət daşıyır. Eyni zamanda, GSİ tərəfindən yaradılan və ya təqdim olunan məlumatların düzgünlüyünün, etibarlılığının və obyektivliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət tələbənin öz üzərinə düşür. GSİ tərəfindən təqdim olunan məlumatda faktla bağlı səhv, uydurma məlumat və ya istinad, yanlış nəticə və qərəzli məzmun olduqda, həmin məlumatın yoxlanılmadan tələbə tərəfindən təqdim edilən işə daxil edilməsi tələbəni məsuliyyətdən azad etmir. Tələbə istifadə etdiyi məlumatın məzmununa və təqdim etdiyi işin akademik dürüstlük, elmi etibarlılıq və fənnin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyır. İmtahanlar və müəllim tərəfindən müstəqil bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi məqsədilə müəyyən edilmiş tapşırıqlar zamanı GSİ alətlərindən istifadəyə yol verilmir. Dərs zamanı ayrı-ayrı tapşırıqlar üçün GSİ-dən istifadəyə xüsusi məhdudiyyət və ya qadağa tətbiq edilə bilər. Bu tədbirlər aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir: 1. Şifahi və ya yazılı xəbərdarlığın verilməsi 2. Tapşırığın yenidən təqdim edilməsi 3. Tapşırıq üzrə balın azaldılması və ya sıfırlanması (0 bal). Tələbə süni intellektdən istifadə edə bilər: • verilən əsərə əsasən ədəbi dövr haqqında məlumat toplamaq məqsədilə • əsərin təhlili üçün istiqamət və müzakirə sualları əldə etmək məqsədilə • ədəbi termin və anlayışların izahı və əsərdə anlaşılmayan söz və ifadələrin mənasını araşdırmaq • təqdimatlar üçün planın hazırlanması və özünün yazdığı mətnin dil və qrammatikasını yoxlatmaq və s. məsələlərdə. Tələbə süni intellektdən istifadə edə bilməz: • Ədəbi əsəri oxumadan onun xülasəsini hazırladıb əsas mənbə kimi istifadə etmək • Esse, ədəbi təhlil və təqdimatları hazırlatdırmaq • Süni intellektin yazdığı əsər təhlilini öz şəxsi fikri kimi təqdim etmək • Müəllimin icazə vermədiyi imtahan, quiz və digər fərdi qiymətləndirmələr zamanı süni intellektdən istifadə və s.			
Həftə	Tarix	Mövzular	Ədəbiyyat
1.		Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatı “Kitabi-Dədə Qorqud” (“Qazan xanın evinin yağmalandığı boyu”)	1. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. 6 cildə. I c, – Bakı, – 2009, – s.398-463 2. Kitabi-Dədə Qorqud (Əsil və sadələşdirilmiş mətnlər) Bakı, “Öndər”, 2004, s. 188-202 https://anl.az/el/latin_grafikasi/axe/kd-q.pdf 3. Koroğlu. Bakı, “Lider”, s. 49-59 https://anl.az/el/latin_grafikasi/axe/Koroğlu.pdf

		“Koroğlu” (“Alı kişi” qolu)	
2.		Orta əsrlər Azərbaycan ədəbiyyatının inkişaf istiqamətləri N.Gəncəvi “Xəmsə” (ümumi məlumat) “İsgəndərnamə” poemasından bir parça “Əyri dolanmaqla yoxdur işimiz”, “Sənsiz” qəzəli Azərbaycan ədəbiyyatında fəlsəfi lirika Nəsimi fəlsəfi lirikanın banisi kimi “Etməgil”, “Tələb eylə” qəzəllərinin təhlili	1.Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. 6 cildə. III c. – Bakı, 2009 s 194-206 2.Cəfərov N. Klassiklərdən müasirlərə. B., Çəşoğlu, – 2004, – s.41-78 3.Nizami Gəncəvi. İsgəndərnamə. Səh. 180-181. 4.Babəyev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (XIII-XVIII əsrlər). Dərslik, – Bakı:“Elm və təhsil” . – 2014, – 79-137s. 259s., 433-439s., 452-544s.
3.		M.Füzuli yaradıcılığı. “Məndə Məcnundan füzun” qəzəlinin təhlili Ş.İ.Xətayi yaradıcılığı. “Söz” və “Kərəm eylə” gəraylısının təhlili	1.Azərbaycan ədəbiyyat tarixi. VI cildə, III cild, AMEA, Bakı: 2009, s.385-444 2.Babəyev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (XIII-XVIII əsrlər). Dərslik. Bakı, “Elm və təhsil”,2014, 79-137s., 217-259 s., 452- 544 s., 433-439 s.
4.		Azərbaycan ədəbiyyatında realizm mərhələsi M.P.Vaqif yaradıcılığı . “Sevdiyim ləblərin yaquta bənzər” qoşmasının təhlili Maarifçi-realizm mərhələsi M.F.Axundzadə maarifçi-realist sənətkar kimi. Komediyları.	1.Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. 6 cildə, IIIc. Bakı, – 2009, 385-444 s. 2.Babəyev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (XIII- XVIII əsrlər) Dərslik. – Bakı. “Elm və təhsil” , – 2014, – 79-137s., 259s., 433-439s., 452-544s. 3. M.P.Vaqif. Əsərləri. – Bakı, – Elm və təhsil, Səh.110.
5.		“Hekayəti Müsyö Jordan və Dərviş Məstəli şah” əsərinin təhlili	1.Babəyev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi (XIII- XVIII əsrlər) Dərslik. – Bakı. “Elm və təhsil” , – 2014, – 79-137s., 259s., 433-439s., 452-544s.

		XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan ədəbiyyatı. C. Məmmədquluzadənin bədii nəsrinə və dramaturgiyası. “Usta Zeynal” hekayəsinin təhlili	2. Cəfərov N. Klassiklərdən müasirlərə. B., Çarşoğlu, – 2004, s. 141 3. M.F.Axundov. Bədii və ədəbi-tənqidi əsərləri. Bakı, – 2003, Səh.41-61.
6.		“Anamın kitabı” əsərində milli birlik M.Ə.Sabir. “Hophopnamə”dən seçmələr “Ürəfa marşı”, “Neylərdin İlahi?!”	1. Məmmədquluzadə C. Seçilmiş əsərləri. 6 cildə. Bakı, 2004, 139-150s. 169-171s. 232234s. 277-281s. 2. Qarayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı: XIX və XX yüzillər. B., Elm 2002 s.284-381 3. M.Ə.Sabir haqqında müxtəlif yazıların yer aldığı sayt www.sabir-turkce.blogspot.com
7.		Azərbaycan ədəbiyyatında romantizm mərhələsi: tipoloji xüsusiyyətləri H.Cavidin həyat və yaradıcılığı. “Mənim tanrım” şeiri “Topal Teymur” əsəri.	1. Hüseyn Cavid. Əsərləri. Beş cildə. I cild. Bakı, “Lider nəşriyyat”, 2005 Səh.130 https://anl.az/el/c/ch_e1.pdf 2. Hüseyn Cavid. Əsərləri. Beş cildə. III cild. Bakı, “Lider nəşriyyat”, – 2005, Səh 252-302 https://anl.az/el/c/ch_e3.pdf
8.		C.Cabbarlının yaradıcılığı “Aydın” faciəsi	1. Cəfər Cabbarlı. Əsərləri. Səh. 196. http://anl.az/el/c/cc-e2.pdf
		Aralıq imtahanı	
9.		Cümhuriyyət dövründə Azərbaycan ədəbiyyatı Ə.Hüseynzadənin poeziyası. “Hali vətən” şeirinin təhlili M.Ə.Rəsulzadənin poeziyası. “Mayıs duyğuları” şeirinin təhlili Ə.Cavad-Cümhuriyyət şairi kimi “Azərbaycan bayrağına”	1. Qarayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı. XIX və XX yüzillər. B., – Elm, – 2002.s. 415-443, s. 462-483, s. 483-498. 2. www.resulzade.org –M.Ə.Rəsulzadənin həyatı və fəaliyyəti haq. sayt 3. Ə.Cavad. Seçilmiş əsərləri. Bakı. Şərq-Qərb 2005. Səh.127 http://web2.anl.az:81/read/page.php?bibid=7250&pno=127 http://anl.az/el/Kitab/2013/258746.pdf https://ens.az/az/eli-bey-huseynzade-hali-veten
10.		Azərbaycan ədəbiyyatında sovet dövrü	1. Qarayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı. XIX və XX yüzillər. B., Elm, –2002.s. 415-443,s. 462-483, s. 483-498

		M.Müşfiqin poeziyası. “Yenə o bağ olaydı” şeirinin təhlili S.Vurğunun poeziyası. “Mən tələsmirəm”, “Azərbaycan” şeirlərinin təhlili	2.Mikayıl Müşfiq. Seçilmiş əsərləri. Bakı, “Şərq-Qərb”, – 2004 Səh. 176 https://anl.az/el/m/mm_se.pdf 3.Səməd Vurğun. Seçilmiş əsərləri. Beş cildə. II cild. Bakı, "Şərq-Qərb", – 2005 Səh. 224 https://anl.az/el/v/vs_se5-2.pdf 4.Səməd Vurğun. Seçilmiş əsərləri. Beş cildə. I cild. Bakı, "Şərq-Qərb", – 2005 Səh.176 https://anl.az/el/v/vs_se5-1.pdf
11.		Azərbaycan ədəbiyyatında yeni mərhələ – 60-cı illər B.Vahabzadənin yaradıcılığı. Dağda şələlə kimi” şeirinin təhlili “ M.Araz. “Məndən ötdü” şeirinin təhlili İ.Muğannanın nəsr. “Zəhər” hekayəsinin təhlili	1.Bəxtiyar Vahabzadə. Seçilmiş əsərləri. İki cildə. I cild (Şeirlər). Bakı, "Öndər nəşriyyat", 2004 Səh.11 https://anl.az/el/emb/Bextiyar_Vahabzade/pdf/vb_se1.pdf https://www.memmedaraz.az/?menu=396 https://adalet.az/az/posts/detail/memmed-araz-menden-otdu-qardasima-deydi-1663839223 https://edebiyyat-az.com/?p=40672
12.		İ.Şıxlının nəsr. “Namus qaçağı” hekayəsinin təhlili Anarın nəsr. “Mən, sən, o və telefon” hekayəsinin təhlili	1.Salamoğlu T. Müasir Azərbaycan ədəbiyyatı. Bakı, s. 171-218 2.İ.Şıxlı Seçilmiş əsərləri, iki cildə, I cild. Bakı, – 2005, səh. 369 https://anl.az/el/alf25/shi_se1.pdf http://www.anar.az/ Mən, sən, o və telefon – Anarın hekayəsi 3.Anar. Əsərlər. I cild, Nurlan, – Bakı, – 2003, 5– 78 səh Səh 331 https://anar.az/photos/I%20cild.pdf
13.		Elçinin “Qatar. Pikasso. Latur.1968” hekayəsi Çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatı	1.Qarayev Y. Azərbaycan ədəbiyyatı: XIX və XX yüzillər. B. Elm. 2002. S. 663-674 2.Vaqif Səmədoğlu. Uzaq yaşıl ada. Bakı, "Şərq-Qərb", 2004, Səh. 70 https://anl.az/el/s/sv_uya.pdf 3.Ramiz Rövşən. Nəfəs. Kitablار kitabı (şeir, nəsr, esse) Qanun 2006 Səh.336 Azərbaycan

		V. Səmədoğlu “Uzaq yaşıl ada” şeirinin təhlili R.Rövşən “Ayrılıq”, “Sevgi məktubu kimi” şeyrlərinin təhlili	Milli Kitabxanası https://kulis.az/xeber/edeb
14.		E.Hüseynbəyli. “Gözünə gün düşür” hekayəsinin təhlili H.İsaxanlı “Yaşamağa nə var ki” İ.Fəhmi “Yeni əruz gəzişmələri” “Bağışla”	1. Elçin Hüseynbəyli. Yolayrıcında qaçış Roman. Pyes. Hekayələr. Yaradıcılığı haqqında məqalələr Elektron kitab. Səh. 147- 169 https://kitabxana.net/files/books/file/13244935_15.pdf 2. https://www.anl.az/down/meqale/525/2010/fevral/109185.htm https://klv.az/2022/06/14/hamlet-isaxanlinin-yasamagan%C9%99-var-ki-seiri/ https://edebiyatqazeti.az/news/poeziya/9930-yeni-eruz-gezismeleri
15.		Cənubi Azərbaycan ədəbiyyatı. M.H.Şəhriyar “Heydərbabaya salam” poeması	1.Şəhriyar. Heydər babaya salam. https://urmu.eu/Heyderbabaya_salam.pdf
		Final imtahanı	